

vina, ki jih rodi slovenska zemlja, kajti mimo gredé bodi povedano, gostilničar je bil Slovenec. Vsak, kdor koli je prišel v nebesa, katerega koli národa, vsak se je pri njem oglasil. Vsak popotnik, iz tega na óni svet prišedši, hotel se je okrepčati s pošteno božjo kapljico, predno se je predrznil potrkati na nebeška vrata. Mnogim se je primerilo, da jim je trtin sok smrtno bledósti izpremenil v živo rudečico. A pri tej priliki se jim je tudi jezik razvozlal; tako je prišel vsak precej mogobeseden pred nebeška vrata, da se je Peter čudil, od kod toliko poguma zemeljskim popotnikom. A to še nij bilo vse! „Pri zadnjem požirku“ — to imé so namreč dali ónemu gostilničarju — bilo je vedno bolj živo. Počasi so se nabrali tudi godci, kakor so na svetu umirali drug za drugim. Tù je bilo zdaj rajanje — odpočitek prejšnjega truda. A to so kmalu slišali tudi nebeški prebivalci. Pogosto so si izprosili dovoljenja, da so šli vèn po opravkih. A kdor je prišel vèn, vsak se je nekoliko oglasil „pri zadnjem požirku.“ Ker so se pa ne samo ti, ki so mémo prišli, predolgo mudili pri gostilničarji, nego so še drugi iz nebes vèn uhajali in se potem prepozno domóv vračali, bil je vedni nered v nebeškeji hiši. Od zunaj v gostilnici, se je vedno godlo in pelo. Peter je ves ta nered izpoznal, ter se je šel k Bogu óčetu pritožiti. A Bog óče mu je rekel: „Vzemi gostilničarja v nebesa in vsega tega bode konec.“ Peter stori, kar mu je Bog ukazal.

Tako je neki prišel prvi gostilničar v nebesa, ako je óni resnico govoril, ki je to pripovedoval. A jaz tega ne verujem! —

*Zapisal Valentin Jarc.*

## O Bolgarjih.

Bolgáři so južno-slovanskega debla ter po rodu najbliže Slovencem, Srbom in Hrvatem.

Tujstvo je mej njimi izgladilo mnogo narodnega; samo po zapadni Starej Planini (Balkanu) se je še čistejša ohranila naroduost.

Pokrivajo se Bolgarji s čubáro, visoko kapo od bele ali črne jagnjetíne. Lase imévajo včasih spletene v kite; starci se brijó nad čelom in za tilnikom, lasé noséč samo na temenu. Srajca sè širokimi rokavi je všita; hlače so po letu od platna, po zimi od belega sukna, prepasane s krasnim svilénim pasom, od katerega visi velik nož. Opánke in volnéna suknja ter zimski ovčji kožuh — to je njih obleka. Po nekatere kraje se noša izpreminja po turških sosedih. Okolo Plovdiva obuvajo kmetje zeló široke in dolge hlače, imévajo črno sukno ter bel, širok pas, a glavo često pokrivajo s turškim fesom in z ovijačo raznega pisma, samo ne zelenega, belega in rudečega, kar je dovoljeno le pravóvnim Turkom. Izobraženim ljudém rabi evropska odéja.

Pri Bolgarkah je večja različnost. Vsak kraj ima svojo posebnost. Bolgarske ženske so zeló krasne v mlajših letih, a naglo se postarajo ter izgubé lepoto izza težkega dela.

Mladenci pri ženskih iščó posebno živosti in spéšnosti v delu, in take deve se tudi prej omožó.

Bolgarji so sploh zeló priden narod, ter v tem daleč nadkriljajo Rumune in Srbe, a kam li Turke, katerih lenívnost je znana. S to ljubeznijo do dela so si pridobili tudi spretnost in umetelnost. Turška vlada je bila mej Bol-

garji uničila vse razločke raznih stanov. Boljarstvo starih časov je užé davno izginilo in razlika je sedaj bila samo v imétji, a to nij dajalo nikacega prvenstva. Vsi so bili jednaki, a vsi brez pravic.

Obíteljsko življenje se malo razpoznavá od življenja drugih južnih Slovanov. Hiže bolgarskih vasíj so pletenih stén, zamazanih z glino in apnom, a pokriva jih slama ali trstje. V prednjem konci hiže je nadstréšnica, pod katero Bolgarji po letu jedé in izprejemajo gostí. Po hižah vidiš čistoto in red. A na Bolgarskem nij malo ubožnih vasíj, v katerih živé ljudje stisnjeni po majhenih kočicah; na gorah pastirji stanujejo v prostih kočúrjih. Bolgarji slové za odlične vrtníke; osobíto véšči so vinstvu, ovočárstvu in svílstvu.

Orala imajo zeló neokretna in težka; pred vsako oralo vprézajo po osem volov ali bívolov, katere več ljudíj poganja s palicami in kričem. Pšenico tako mláte: nasadíviš jo na gumno priženó živino, katera vleče težka bruna in kámene, da se máne zrnje iz klasja. Ob jednom se zreže tudi slama. Izmej póljščíne sadé najbolj debeljačo (koruzo) in po nekatere kraje rižo, ki jo potem jedé samo na sebi.

Podzémljice, razprostranjene uže po vsem svetu, nijso znane Bolgarjem. Izmej zeleníčja najrajši jedé čebulo in česen.

A. K.

### Kako so se šmarnice začele.

Mesec majnik je užé tukaj in vesele šmarnice so se pričele, katere, kakor vém, ljubi otroci, prav radi obiskujete. To je prav! le pridno hodite v cerkev in Marijo čestite; kdor Marijo ljubi in jo čestí tega tudi ona gotovo ne zapustí. Ker pa mnogi izmed vas ne vedó, kako se je ta prelepa pobožnost pričela, naj vam „Vrtec“ pové nekoliko o njenem začetku.

Šmarnice so se pričele godovati proti koncu pretečenega stoletja. Povód tej lepej pobožnosti je dal tedanji hudobni in brezbožni svet. Posebno po italijanskih mestih so začeli proti koncu pretečenega stoletja brezbožniki oskrunjevati nedolžno pomladansko veselje in krasne majnikove dneve z nesramnimi veselicami in mehkúžnimi grdobijami ter so popolnem pozabili, da je Bog, kateri kinča in krasí naravo zato, da bi z nedolžnim srcem se veselili njene lepote in v njenej krasoti spoznali njegovo vsemogočnost in slavo. Da bi se ta zavést zopet oživelá, in bi se óne grde hudobije zatrlé, sklenejo nekatere pobožne duše v Rimu, na čelu njih misijonar pater L a l o m i a, mesec majnik posvetiti Mariji v službo, ter vpeljejo v čast prečísté Device posebno pobožnost, ki jo Slovenci „šmarnice“ imenujemo. — Hitro se je potem razšírjala ta pobožnost po raznih krajih katoliškega sveta in papež Pij VIII. je vsacemu, ki jo opravlja, podélil 1815. l. za vsak dan po 300 dni odpustkov, jedenkrat v mesecu pa popolnoma odpustek z navadnimi pogoji.

Zatorej otroci! hodite radi k šmarnicam, kajti prava ljubezen do Marije in posnemanje njenih lepíh čednosti je gotova pot v nebesa.

Že šmárnice nežno cvetó  
Se v venec cvetíce pletó,  
Da krasnega maja — Se slava obhaja  
Cvetíci Mariji lepó.